

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

เนื้อหาในบทนี้กล่าวถึงกระบวนการที่ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปของงานวิจัยนี้ แบ่งขั้นตอนการศึกษาโดยการเรียงลำดับตามขั้นตอนของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ประเภทของงานวิจัย
2. กรอบแนวความคิดในงานวิจัย
3. กระบวนการดำเนินงานวิจัย
4. ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
6. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1 ประเภทของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการจำแนกประเภทงานวิจัยตามหลักของสถานการณ์เวลา โดยแบ่งงานวิจัยเป็น 2 ประเภท คือ การวิจัยข้อมูลในอดีตในเชิงประวัติศาสตร์ (historical research) และการวิจัยข้อมูลในสภาวะปัจจุบันในเชิงบรรยาย (descriptive research) (ธานินทร์ ศิลปจารุ, 2548, น. 7) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (historical research) เป็นกระบวนการศึกษาจากข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้จากพื้นที่จริง ในที่นี้ใช้การสำรวจ การถ่ายภาพ และป้ายจารึก เป็นต้น ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ผลงานวิจัยและเอกสารทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น เพื่อหาคำตอบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต

2. การวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อหาคำตอบสำหรับข้อมูลที่อยู่ในช่วงเวลาปัจจุบันโดยใช้วิธีการบรรยาย ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่สามารถวัดค่าได้ เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นเกี่ยวกับข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม

- 2) การวิจัยพัฒนาการ (development research) ใช้ในการทำความเข้าใจสภาพความเป็นจริงในด้านการพัฒนาของสิ่ง ๆ หนึ่ง โดยมีขอบเขตช่วงระยะเวลาเป็นข้อกำหนด แบ่งเป็นการศึกษาความเจริญเติบโต (growth studies) และการศึกษาแนวโน้ม (trend studies)
- 3) การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลทั่วไปเพื่อให้ทราบสภาพความเป็นจริงจากในพื้นที่นั้น
- 4) การวิจัยความสัมพันธ์ของตัวแปร (interrelationship research) เป็นวิธีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้กำหนดขึ้น

3.2 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย

สถาปัตยกรรมประเภทอาคารสาธารณะเป็นเสมือนตัวแทนวัฒนธรรม ความคิด และวิถีชีวิตของกลุ่มชนผู้ใช้อาคาร ที่แสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมทางลักษณะกายภาพภายนอกในงานสถาปัตยกรรม อาคารเหล่านี้จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการใช้งานและด้านจิตใจไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงฐานะหน้าตาทางสังคม แนวคิดความเชื่อ และค่านิยมของชนกลุ่มนั้น การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่ ของชนกลุ่มหนึ่ง จึงเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและท้าทายโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตัวแปรทางเวลา สังคม และเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป

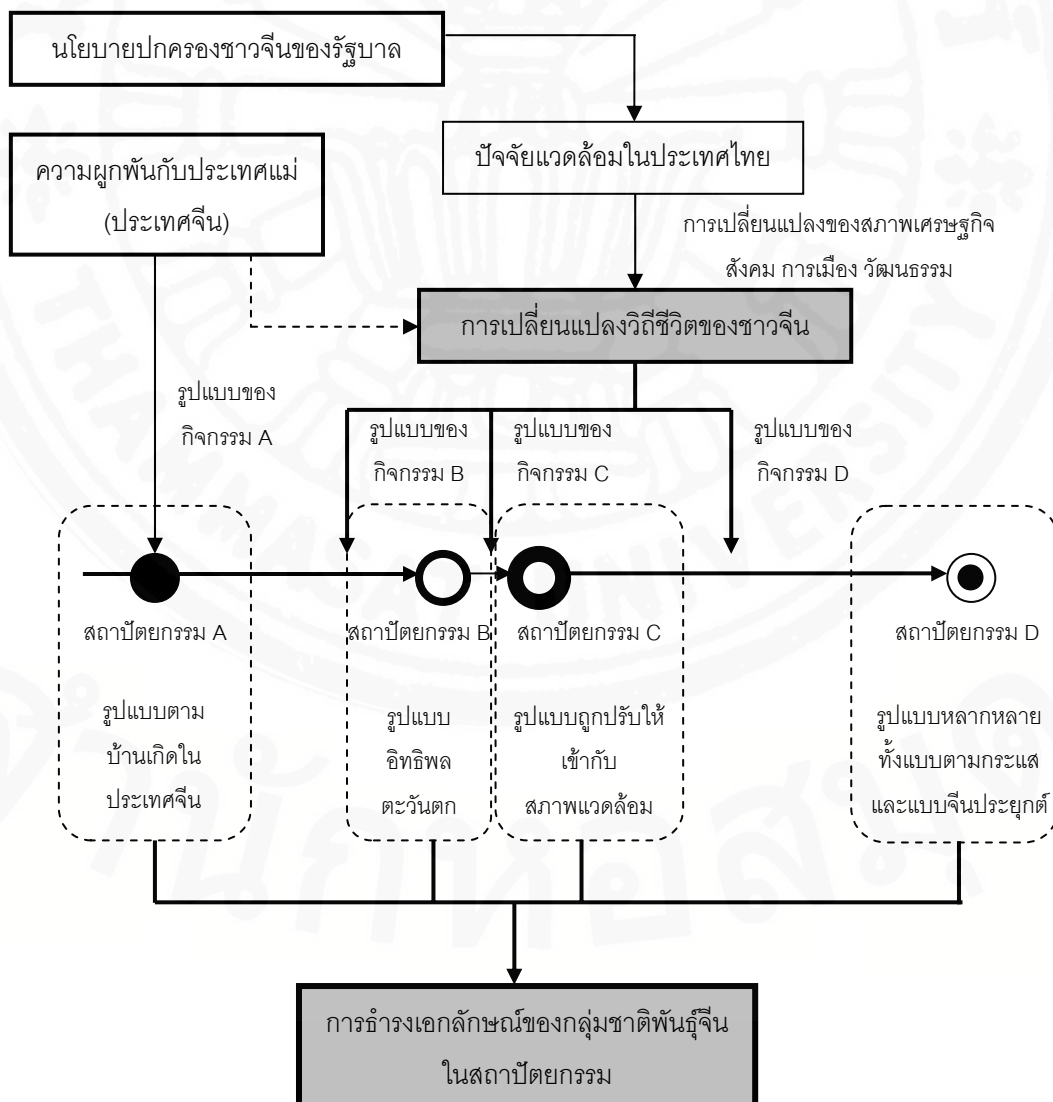
ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชาวต่างชาติอพยพเข้ามาพำนักอาศัยอยู่จำนวนมากประเทศหนึ่งในทวีปเอเชีย ที่เป็นเช่นนั้นอาจเกิดจากการเปิดกว้างของสังคมไทย ชาวจีนเป็นกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ที่สุดที่มีจำนวนมากที่สุดที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย และเป็นชนชาติที่มีพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรมและศาสนาที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าชาวจีนจะอพยพไปที่แห่งหนใดในโลกก็จะนำศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมตามรูปแบบของตนไปด้วยเสมอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เราสามารถพบเห็นวิถีชีวิต และสถาปัตยกรรมของชาวจีนได้ในชุมชนชาวจีน ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เราสามารถสังเกตเห็นได้จากลักษณะตึกกรมบ้านช่องที่มีความเป็นเอกลักษณ์ตามแบบประเพณีของจีน เช่น ย่านเยาวราช สำเพ็ง และตลาดน้อย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น สถาปัตยกรรมจึงเปรียบเสมือนตัวแทนบอกเล่าเรื่องราวของการตั้งถิ่นฐาน ของกลุ่มชาติพันธุ์จีนที่ยืนหยัดผ่านยุคสมัยแห่งความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้การเกิดขึ้นของสถาปัตยกรรมในแต่ละช่วงเวลามีลักษณะที่แตกต่างกันไป เพื่อตอบสนองความต้องการของ

กลุ่มชาติพันธุ์จีนในบริบทของสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ครอบคลุมไปถึงสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่ โดยเฉพาะชาวจีนได้ชื่อว่าเป็นชนชาติที่มีจิตสำนึกเหนียวแน่นทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมก็เป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมด้วย จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการทำการศึกษากับการอ้างเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จีน ที่แฝงอยู่ในสถาปัตยกรรมและการใช้พื้นที่ของชาวจีนว่ามีมากน้อยเพียงใด ในขณะที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 3.1

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

3.3 กระบวนการดำเนินงานวิจัย

เนื่องจากประเภทของงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เพื่อทำการศึกษาถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นในระดับสถาปัตยกรรมและการใช้งาน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบและจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงพรรณนา โดยแบ่งกระบวนการศึกษาตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. การจัดเรียงข้อมูลด้วยลำดับเวลา (chronology) เป็นวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในการศึกษาเนื้อ 2 ส่วน คือ

- 1) พัฒนาการรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเรียงลำดับรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นตามลำดับของเหตุการณ์และเวลาเป็นเกณฑ์
- 2) พัฒนาการของชาวจีนในประเทศไทย จัดเก็บข้อมูลโดยการลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีน อันเป็นมูลเหตุชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนของชาวจีน

2. การศึกษาปัจจัย (factor) ปัจจัยในที่นี้ หมายถึง ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นในบริบทหนึ่ง ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปรากฏการณ์ทางสังคมและสถาปัตยกรรม เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจถึงที่มาของปรากฏการณ์ดังกล่าว โดยทำการศึกษาปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมในประเทศไทย เป็นปัจจัยภายนอกจากสภาพสังคมโดยรวมของไทยและสถานการณ์โลก รวมถึงปัจจัยภายในที่เกิดจากความต้องการการตอบสนองต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมในประเทศจีน เป็นปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและความเชื่อที่เป็นเงื่อนไขในการกำหนดลักษณะสถาปัตยกรรม ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวจีน
- 3) ปัจจัยในข้อนี้เป็นปัจจัยที่เกิดจากการเชื่อมโยงปัจจัยในข้อ 1) ที่เป็นสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในบริบทของที่ตั้งใหม่ที่ชาวจีนต้องเผชิญเมื่อเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย และปัจจัยข้อ 2) ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่ในความนึกคิดของชาวจีนตั้งแต่เมื่อครั้งอยู่ในประเทศจีน ดังนั้น การศึกษาปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยร่วมกันจะทำให้สามารถเข้าใจถึงมูลเหตุที่ก่อให้เกิดปัจจัยข้อ 3) คือ ปัจจัยที่มีผล

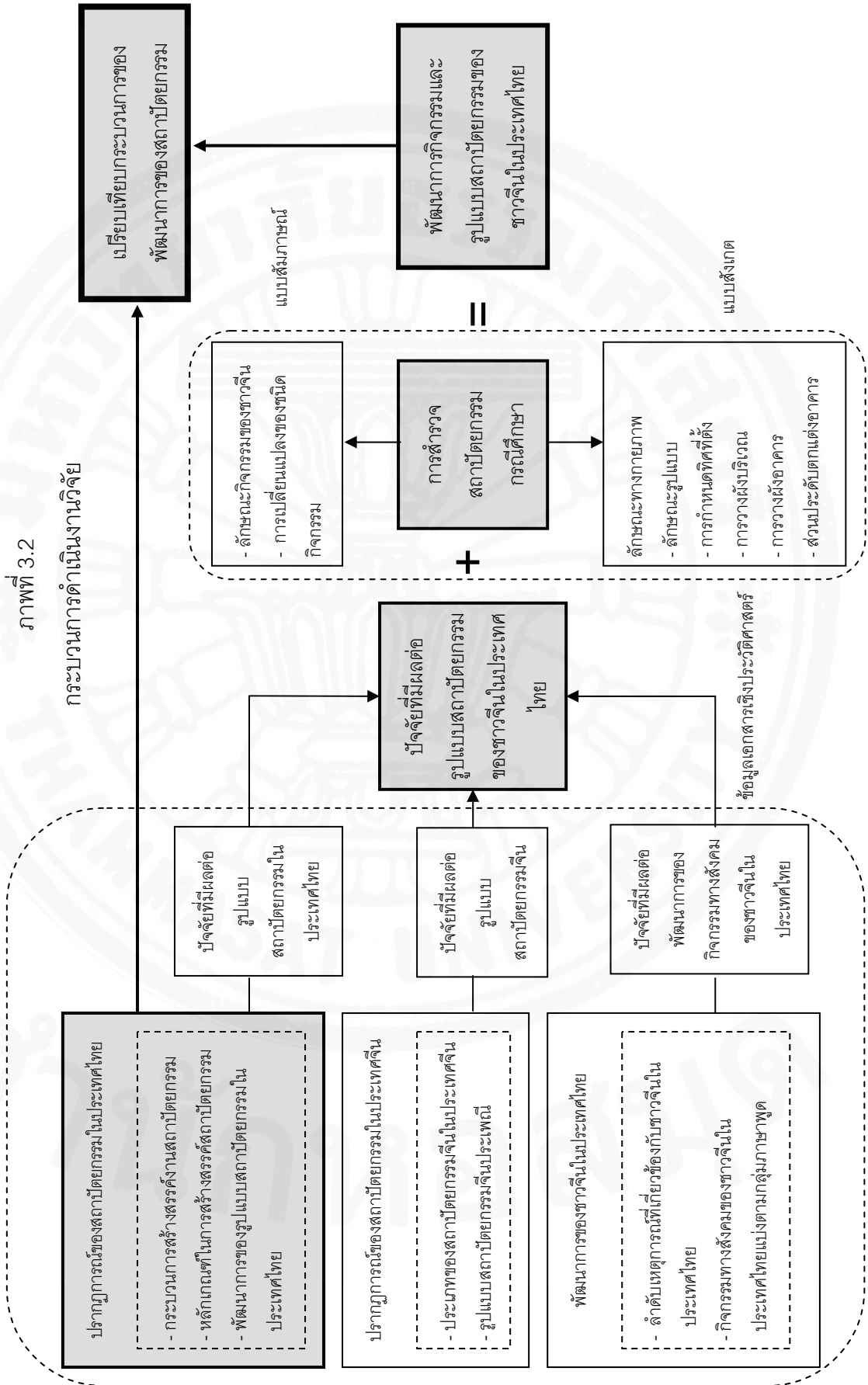
ต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมของชาวจีนในประเทศไทย เพื่อใช้ในการอธิบายถึงปรากฏการณ์ทางสังคม และสถาปัตยกรรมของชาวจีนในบริบทสังคมไทยได้ในเวลาเดียวกัน

3. การศึกษาโดยการจัดกลุ่ม (grouping) ในงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายไปที่ปรากฏการณ์ทางสังคมและสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นโดยกลุ่มชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีการจัดกลุ่มโดยใช้หลักด้านภาษาศาสตร์ ที่เรียกว่า “กลุ่มภาษาพูด” เป็นเกณฑ์ ทำให้เราสามารถแบ่งกลุ่มของชาวจีนได้เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยน แต่จิ๋ว ไหหลำ กวางตุ้ง และแต้จิ๋ว

4. การศึกษาโดยการแบ่งประเภท (cataloging) เป็นการศึกษารายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มที่ได้จัดไว้ในข้อ 3 ซึ่งเป็นลักษณะประเภทของกิจกรรมทางสังคม และรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมดังกล่าวของชาวจีนในกลุ่มภาษาพูดทั้ง 5 ตามช่วงเวลา ที่เปลี่ยนไป พร้อมอธิบายถึงรายละเอียดของลักษณะที่เกิดขึ้นด้วย

5. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบพัฒนาการ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายภายหลังจากการแบ่งประเภทของกิจกรรมทางสังคมและรูปแบบสถาปัตยกรรมแล้ว เราก็จะทราบถึงกระบวนการพัฒนาของกิจกรรมและสถาปัตยกรรมของชาวจีนที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งจะได้นำไปวิเคราะห์กับพัฒนาการของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางสถาปัตยกรรมทั้งสองกระบวนการว่ามีลักษณะที่เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ตำนานหอสมุด

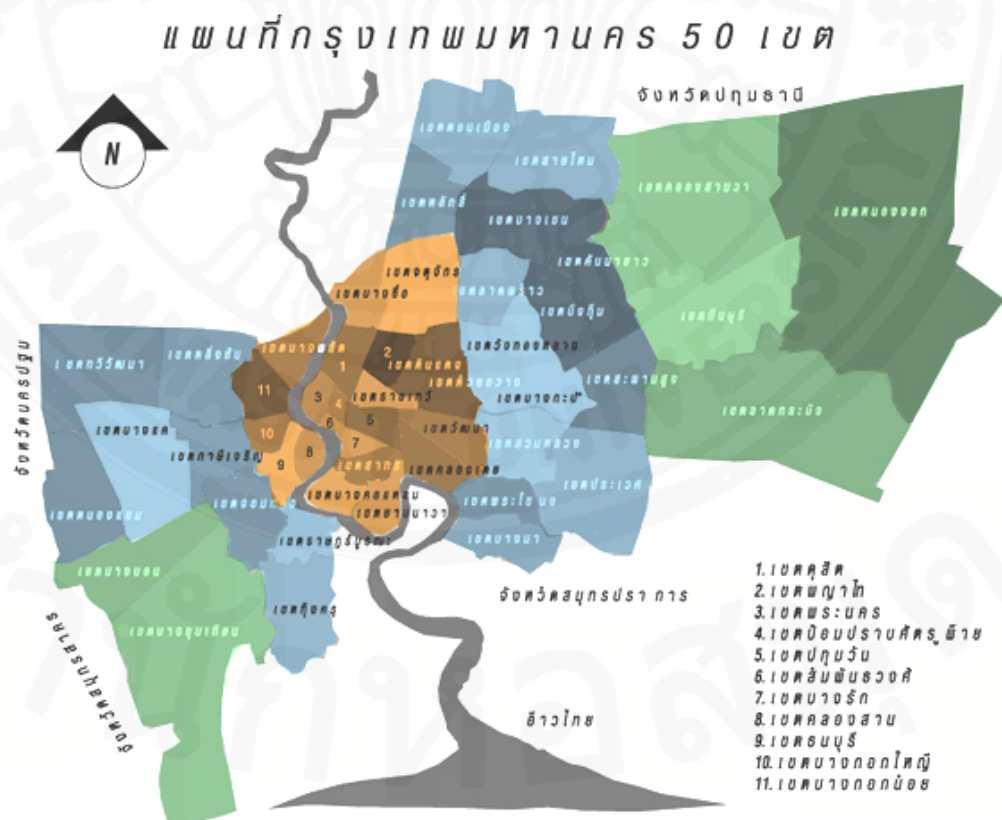
3.4 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

การกำหนดพื้นที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลสถาปัตยกรรม ทั้งในอดีตและปัจจุบัน การกำหนดพื้นที่ศึกษาจึงใช้หลักการของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเป็นเกณฑ์ ซึ่งได้ทำการแบ่งไว้ในผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2535 ได้ทำการจำแนกกลุ่มพื้นที่เขตได้เป็น 3 บริเวณหลัก (ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (กทม1), ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2548) ดังภาพที่ 3.3 และตารางที่ 3.3 ดังนี้

1. เขตเมืองชั้นใน (inner city) บริเวณพื้นที่สีส้ม มีจำนวน 22 เขต
2. เขตชั้นกลางหรือเขตต่อเมือง (urban fringe) บริเวณพื้นที่สีฟ้า มีจำนวน 22 เขต
3. เขตชั้นนอกหรือเขตชานเมือง (suburb) บริเวณพื้นที่สีเขียว มีจำนวน 6 เขต

ภาพที่ 3.3

การแบ่งพื้นที่ตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

ที่มา: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (กทม1) ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2548. (ดัดแปลง)

ตารางที่ 3.1
การจัดแบ่งพื้นที่ตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตพื้นที่	การใช้ประโยชน์	พื้นที่
เขตเมืองชั้นใน	เป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานชุมชนในระยะแรก และพื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ สถานที่ราชการ สถานศึกษา ย่านธุรกิจการค้าหนาแน่น จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรมีแนวโน้มลดลง แต่ความหนาแน่นประชากรในเขตต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกินกว่า 10,000 คน ต่อตารางกิโลเมตร	ศูนย์กลางเมืองเดิมและเขตต่าง ๆ รวม 22 เขต ได้แก่ เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน บางรัก ยานนาวา สาทร บางคอแหลม ดุสิต บางซื่อ พญาไท ราชเทวี ห้วยขวาง คลองเตย จตุจักร ธนบุรี คลองสาน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ดินแดง วัฒนา และบางพลัด
เขตชั้นกลางหรือเขตต่อเมือง	เป็นเขตที่มีการขยายตัวของประชากร กิจกรรมทางการค้าและที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งอยู่ในรัศมีระหว่าง 10 - 20 กิโลเมตรจากศูนย์กลางเมือง ซึ่งในปัจจุบันเป็นบริเวณที่มีการพัฒนาเมืองอย่างกระจัดกระจาย (Urban Sprawl)	พื้นที่ทางฝั่งตะวันออก 14 เขต ได้แก่ เขตหลักสี่ ดอนเมือง บางเขน ลาดพร้าว วังทองหลาง บางกะปิ สวนหลวง พระโขนง บางนา สายไหม บึงกุ่ม คันนายาว สะพานสูง และประเวศพื้นที่ทางฝั่งตะวันตก 8 เขต ได้แก่ เขตตลิ่งชัน ภาษีเจริญ จอมทอง ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ ทวีวัฒนา บางแค และหนองแขม
เขตชั้นนอกหรือเขตชานเมือง	พื้นที่เขตชั้นนอกของกรุงเทพฯ ซึ่งยังมีพื้นที่ว่าง และพื้นที่เกษตรกรรมอยู่เป็นส่วนใหญ่ และมีสัดส่วนสูงกว่าพื้นที่พัฒนาแบบเมือง โดยมีลักษณะผสมระหว่างเมืองและชนบท อยู่ห่างจากศูนย์กลางเมืองเกิน 20 กิโลเมตร ทางฝั่งตะวันออก	พื้นที่ทางฝั่งตะวันออก 4 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี คลองสามวา หนองจอก และลาดกระบัง พื้นที่ทางฝั่งตะวันตก 2 เขต ได้แก่ เขตบางบอน และบางขุนเทียน

ที่มา: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (กทม1) ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2548. (สรุปโดยผู้วิจัย)

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า สถาปัตยกรรมกรณีศึกษาทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตเมืองชั้นใน สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1. พื้นที่อนุรักษ์อนุรักษ์เมืองเก่ากรุงรัตนโกสินทร์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และเป็นชุมชนดั้งเดิมที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่น ประกอบด้วยเขตสัมพันธวงศ์ และเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
2. ศูนย์กลางการค้าและการท่องเที่ยว เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของชาวไทย ชาวจีน และชาวตะวันตก ประกอบด้วยเขตบางรัก เขตปทุมวัน และเขตสาทร

ตารางที่ 3.2
ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ศึกษา		เขต
กลุ่มที่ 1	พื้นที่ 1	เขตสัมพันธวงศ์
	พื้นที่ 2	เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กลุ่มที่ 2	พื้นที่ 3	เขตบางรัก
	พื้นที่ 4	เขตปทุมวัน
	พื้นที่ 5	เขตสาทร

โดยทั้งสองบริเวณนี้เป็นบริเวณที่มีความสำคัญในทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม มาตั้งแต่ในช่วงการเริ่มต้นกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4
การแบ่งขอบเขตพื้นที่ศึกษา

1. เขตสัมพันธวงศ์
2. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
3. เขตบางรัก
4. เขตปทุมวัน
5. เขตสาทร

ที่มา: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (กทม1) ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2548. (ดัดแปลง)

3.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนจำกัด (finite population) จึงสามารถใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และใช้เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งที่มาของข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างจากการสังเกต ได้แก่ การทำแบบสำรวจรายละเอียดของสถาปัตยกรรมตามประเภทอาคารที่เป็นกรณีศึกษา 4 ประเภท ซึ่งสังกัดอยู่ในความดูแลของกลุ่มภาษาของชาวจีน 5 กลุ่ม ดังตารางที่ 3.3
2. กลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ กลุ่มประชากรประเภทบุคคล ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานของกิจการต่าง ๆ ขององค์กรชาวจีน ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกต

กลุ่มภาษา	ประเภทสถาปัตยกรรม			
	ศาลเจ้า	โรงเรียน	สมาคม	โรงพยาบาล
จีนฮกเกี้ยน	ศาลเจ้าโจวซือก้ง	โรงเรียนประสาทรุคมิ	สมาคมฮกเกี้ยนแห่งประเทศไทย	-
จีนแต้จิ๋ว	ศาลเจ้าเล่าปุนเต่ากง	โรงเรียนผยอชิง โรงเรียนโกศลวิทยา โรงเรียนโกศลภัทรวิทย์	สมาคมแต้จิ๋วแห่งประเทศไทย	-
จีนไหหลำ	ศาลเจ้าเจียวเอ็ง	โรงเรียนยูหมินพัฒนา	สมาคมไหหลำแห่งประเทศไทย	-
จีนกวางตุ้ง	ศาลเจ้ากวงจิ้นถั่ง	โรงเรียนเหม่งตี้ก โรงเรียนกวางเจ้า	สมาคมกวงสิวแห่งประเทศไทย	โรงพยาบาล กวงสิวมูลนิธิ
จีนฮากกา	ศาลเจ้าหลี่ตี้เปี้ยว	โรงเรียนจิ้นเตอะ (เก่า) โรงเรียนมังกุจิ้นเตอะ โรงเรียนจิ้นเตอะ (ใหม่)	สมาคมฮากกาแห่งประเทศไทย	โรงพยาบาล จงจิ้นตีมูลนิธิ

ตารางที่ 3.4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

กลุ่มภาษา	สถานที่	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง
จีนฮกเกี้ยน	ศาลเจ้าโจวซือกัง	คุณแก้ว ตีรกรวิเศษภักดี	รองประธานบริหาร
	สมาคมฮกเกี้ยนฯ	คุณเอนก พันธุ์พุกษ์	ผู้จัดการ
จีนแต้จิ๋ว	โรงเรียนเผยอิง	คุณนงลักษณ์ เดชดำเกิง	ผู้อำนวยการ
	โรงเรียนโกศลวิทยา	คุณวรรณิ์ พิรนนท์ปัญญา	ครูใหญ่
จีนฮากกา	สมาคมฮากกาฯ	คุณมานิช ปรีชาธนาพล	กิจการส่วนตัว
	โรงเรียนจันทะ (ใหม่)	คุณยรรยง กัยวิภัย	ผู้จัดการ
จีนไหหลำ	ศาลเจ้าเจียวเอ็งเปี้ยว	คุณศรีพุลย์ เสถียรภาพสุนทร	ผู้จัดการ
	สมาคมไหหลำฯ	คุณวรรณิ์ ภักดี	รองผู้จัดการ
จีนกวางตุ้ง	โรงพยาบาลก่วงฮิว	คุณวิเชียร ตั้งสถิตเกียรติ์	รองผู้จัดการ
	โรงเรียนกวางเจ้า	คุณประพันธ์ ตรีดำรงศักดิ์	ครูใหญ่ฝ่ายจีน

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยนี้ได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างประเภทสถาปัตยกรรม จะทำการเก็บข้อมูลจากการสังเกตด้วยผู้วิจัยเอง และกลุ่มตัวอย่างประเภทบุคคล จะทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกผลที่ประกอบด้วยแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ในชุดเดียวกัน เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน โดยแยกประเด็นวิเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากประชากรแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประเภทสถาปัตยกรรม ใช้การสังเกตในการเก็บข้อมูลโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดของสถาปัตยกรรม และข้อมูลที่ได้จากเอกสารประจำสถานที่ ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อองค์กร สังกัดกลุ่มภาษา และวันที่สัมภาษณ์
- 2) ประวัติองค์กร ประกอบด้วย ปีที่ก่อตั้ง ผู้ก่อตั้ง และวัตถุประสงค์การก่อตั้ง
- 3) ประวัติสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย สถานที่ตั้ง ปีที่สร้าง ปีที่ใช้งาน และประวัติการปรับปรุงอาคาร

4) รายละเอียดสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย ลักษณะรูปแบบ สภาพอาคารในอดีต สภาพอาคารในปัจจุบัน การกำหนดทิศที่ตั้ง การวางผังบริเวณ และการวางผังอาคาร

2. กลุ่มตัวอย่างประเภทบุคคล ใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลโดยใช้คำถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นที่มีต่อองค์กรทั้งข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตและปัจจุบัน ในเรื่องจุดประสงค์เมื่อครั้งแรกตั้งจนถึงจุดประสงค์ที่มีในปัจจุบัน และแนวโน้มของอาคารที่จะทำการสร้างในอนาคต ดังนี้

- 1) ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ อายุ ตำแหน่ง และอายุการทำงาน
- 2) ประวัติองค์กร ประกอบด้วย ปีที่ก่อตั้ง ผู้ก่อตั้ง และวัตถุประสงค์การก่อตั้ง
- 3) การบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารในปัจจุบัน กิจกรรมในความดูแล กิจกรรมในอดีต กิจกรรมในปัจจุบัน กิจกรรมในอนาคต และความแตกต่างระหว่างกิจกรรมในอดีตและปัจจุบัน
- 4) บทบาทขององค์กรต่อสังคม ประกอบด้วย บทบาทในปัจจุบัน และกิจกรรมสาธารณประโยชน์
- 5) ทศนคติที่มีต่อสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมขององค์กรในปัจจุบัน และแนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบสถาปัตยกรรมในอนาคต

ชำนาญกานท์สมุด